

■ Sklo, Loetz, Čechy, počátek 20. století

■ Keramika, Francie, Secese

■ Sklo, Loetz, Čechy, počátek 20. století

Inspirace krásou květů

text Ing. Simona Šustková, Viceprezident Asociace starožitníků, o. s. | foto Starožitnosti ALMA, Aukční dům Valentinum VII.

Nejnavštěvovanější výstava letošního léta, **IVAN LENDL – ALFONS MUCHA – PLAKÁTY**, která právě končí v Obecním domě, obrátila pozornost lidí po mnoha letech k secesi. Že secese není jen Alfons Mucha, si uvědomili všichni návštěvníci výstavy už ve foyer budovy. Obecní dům je totiž jednou z nejkrásnějších staveb v tomto slohu.

Asociace starožitníků by ráda tématu secese v užitém umění věnovala i letošní podzimní veletrh **ANTIQUÉ**, který proběhne od 21. do 24. listopadu v Novoměstské radnici na Karlově náměstí v Praze. Již v říjnu otevře pro veřejnost jako upoutávku k veletrhu výstavu českého secesního skla v secesním domě U sv. Valentina ve Valentinské ulici č. 7 na Praze 1. Více na www.asociace.com.

Termín Art nouveau, česky secese, byl odvozen od pařížského obchodu La Maison de l'Art Nouveau, ve kterém v roce 1895 tehdejší návrháři a umělci představili svou vizi umění. Tato vize byla nová, svěží, plná květů, divokých úponků a fantazijních tvarů inspirovaných přírodou. Některé vůdčí osobnosti slohu začali kultivovat dekorativní umění pod vlivem japonského stylu, a to jak v Anglii, tak ve Francii, kde majitel La Maison de l'Art Nouveau, Němec Bing, byl původně jedním z prodejců japonského umění.

Secesní architekti uchopili železo a sklo a využili možností, které tyto materiály nabízely. Paříž navždy ovlivnili architekti G. Eiffel či H. Guimard. Eiffel, který navrhoval pavilony pro mezinárodní výstavy, hojně využíval secesně tvarované kovové konstrukce a vyprojektoval svůj nejodvážnější výtvor, Eiffelovu věž. Dílo Hectora Guimarda reprezentují například přístřešky a klenuté vchody pařížského metra, kde lampy vyrůstají z kovových větví jako květiny a samotný nápis *Metropolitain* je poskládaný do typických secesních forem. Vídeňská skupina umělců vyznávající Jugendstil se ustavila v roce 1897 a představovali ji O. Wagner, J. Hoffmann či J. M. Olbrich, umělci, kteří později založili Wiener Werkstatte.

U secesního nábytku se nejvýrazněji projevila různorodost stylu, holé křivky i zdobné řezbářské práce, mosaz a intarzie. Ve Francii secesní dekorativní umění kvetlo zejména v Nancy, kde žil a pracoval E. Gallé, který kromě práce se sklem navrhoval i nábytek. Dával přednost měkkému dřevu, které umožňo-

valo složité řezby ve tvaru květů či hmyzu a nejsložitější intarzie. V Rakousku se spojil strohý design se secesi pod taktovkou Wiener Werkstatte a vznikl nábytek hranatější, avšak secesně zdobný. Pozoruhodné doplňky jako svítidla, svícný, mísy a nejrůznější montáže z kovu, cínu, bronzu, zlaceného bronzu či stříbra a skla oslňují svou nápaditostí dodnes.

Francouz R. Lalique, autor dekorativního skla, lahvíček na parfémy a návrhář šperků, dokázal povznést šperk na umělecké dílo. Používal polodrahokamy, všechny druhy kovů, křišťály, email, sklo, slonovinu či jantar a perly, kameny se stávaly součástí jednoho uměleckého celku. K jeho zákazníkům patřila Sarah Bernhardtová. Secesní šperky navrhoval v Americe například Tiffany, Čechy reprezentoval všestranný a světoznámý Mucha.

Secese zasáhla možná nejvýznamněji sklářství. Ve Francii se návrhy skla zabývali E. Gallé, bratři Daumové či R. Lalique a v Americe například L. Tiffany, který Gallému konkuroval. Vynález elektrické žárovky v 80. letech 19. století přinesl novou výzvu. Jiskřivá sklovina nejrůznějších barev se rozvinula do divokých či něžných květinových stínidel, které rozkvetly při nasvícení umělým světlem do neuvěřitelné nádhery. V Čechách secese znamenala období rozmachu uměleckého sklářství, např. firma Loetz či Moser a další pronikly se svou luxusní produkcí do celého světa a jejich výrobky jsou dodnes perlou významných sbírek.

Výrobci keramiky uchopili sloh dřívě než výrobci porcelánu. Glazura a tvar se staly důležitějšími než nádoba sama. Ve Francii to byla např. společnost Massierových, v Belgii Henry de van Velde, v Uherku Zsolnay. Výrobci porcelánu reagovali vzápětí. V oblasti ženských figur se proslavila i naše firma Royal Dux, která se specializovala na polonahé nymfy naaranžované na mísách a vázách s mušlemi, vázkami, vlnami či květinami.

Secesní sloh se podepsal i na tváři českých měst. Vzniklo mnoho čistě secesních staveb, jakými jsou například v Praze Obecní dům, Hlavní nádraží s velkou halou zastřešenou kupolí či budova Hlaholu u Vltavy, ale zejména mnoho úchvatných obytných budov postavených kolem roku 1900. ■

■ Váza, zelené irizované sklo v kovové montáži, Čechy, Loetz, přelom 19. a 20. století